

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum circumstantia aggrauet in infinitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

quid in magna quantitate, nihil repugnans rationi potest dici: sed accipere alienum in magna quantitate, dicitur maiore repugnantia ad rationem. Unde ista circumstantia aggravat peccatum, in quantum est determinativa illius circumstantia, quae dabit speciem peccato. Quartum autem membrum non potest esse, ut circumstantia det speciem peccato, & non aggravat, ut supra dictum est.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod inordinata concupiscentia ad commutabile bonum, est causa aversionis. & ideo circumstantia quae tenet ex parte conversionis, addere possunt ad malitiam, quae est ex parte aversionis.

AD SECUNDUM dicendum, quod circumstantia quae aggravat, & non dat speciem peccato, non continet ex se aliquam malitiam: sed est determinativa alterius circumstantiae malitiam continentis.

AD TERTIUM dicendum, quod cuiuslibet circumstantiae defectus potest causare peccatum speciei: sed non semper inveniuntur defectus in qualibet circumstantia secundum se, sed quandoque in una per comparationem ad aliam.

AD QUARTUM dicendum, quod circumstantia aggravans non semper mutat speciem malitiae: sed quandoque solum quantitate.

AD QUINTUM dicendum, quod sicut ea quibus nutrimur, & augemur, non semper constituunt novam substantiam, sed quandoque coheruant vel augment substantiam praesistentem: ita non oportet quod circumstantia semper novam speciem peccati causent: sed quandoque augment praesistentem.

AD SEXTUM dicendum, quod sicut virtus quodammodo habet speciem ex circumstantiis debitis, ita & peccatum ex defectu alicuius debite circumstantiae: sed tamen non qualibet circumstantia facit defectum peccati, cum quaedam sint indifferentes, quaedam vero aliarum determinativa.

AD SEPTIMUM dicendum, quod circumstantia aggravans facit quidem aliquam variationem malitiae circa obiectum: sed non semper speciei, sed quandoque quantitate tantum.

AD OCTAVUM dicendum, quod in obiecto aliquo est multas condiciones invenire, & nihil prohibet id, quod consideratur ut obiectum secundum naturam conditionem, considerari ut circumstantia secundum aliam, quae quandoque dat speciem peccati, quandoque non. Sicut res aliena est proprium obiectum furti dans sibi speciem, potest etiam res aliena esse magna quantitate: & haec circumstantia non dat speciem, sed aggravat tantum, potest etiam res aliena esse sacra, & haec circumstantia constituit novam speciem peccati. potest etiam res aliena esse alba vel nigra, & haec erit circumstantia ex parte obiecti indifferens, nec aggravans, nec speciem constituens. Similiter dicendum est de fine, quod finis proximus est idem quod obiectum, & similiter dicendum est de eo sicut & de obiecto: finis autem remotus ponitur ut circumstantia.

ARTICULUS VIII.

Utrum circumstantia aggravat in infinitum.

AD OCTAVUM quod dicitur, utrum circumstantia aggravat in infinitum, ita, scilicet de veniali faciat mortale, & vice versa. Adam in statu innocentiae venialiter peccare non potuit, ergo omne peccatum fuisse sibi mortale: sed postea non omne peccatum fuit sibi mortale, nec est haec diversitas nisi secundum circumstantiam personae, ergo circumstantia aggravat in infinitum.

¶ 2 Praet. Maius est de non peccato facere peccatum, quod de veniali facere mortale: sed circumstantia facit de non peccato peccatum, negotiari enim secundum se non est peccatum: sed tamen clerico peccatum est peccatum circumstantiam personae, ergo multo magis cir-

circumstantia de veniali facit mortale.

¶ 3 Praet. Semel inebriari est peccatum veniale: dicitur autem quod multoties inebriari, est peccatum mortale. ergo ista circumstantia, quoties, facit de veniali mortale.

¶ 4 Praet. Peccatum quod ex certa malitia fit, dicitur esse irremissibile, & non veniale. ergo circumstantia aggravat in infinitum.

¶ 5 Praet. Hierony. dicit quod nugae in ore laici nugae sunt, in ore autem sacerdotis blasphemiae. Blasphemiam autem est ex suo genere peccatum mortale. ergo circumstantia personae facit de veniali mortale.

SED CONTRA, Circumstantia comparatur ad peccatum, sicut accidens ad subiectum: sed in subiecto si nullo non potest esse accidens infinitum, ergo circumstantia non potest dare peccato gravitatem infinitam, quae est gravitas peccati mortalis.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, circumstantia aggravans quoadque constituit novam speciem peccati, quandoque autem non. Manifestum est autem quod peccatum mortale, & veniale non sunt eiusdem speciei. Sicut, n. aliqui actus ex suo genere sunt boni, & aliqui ex suo genere sunt mali: ita aliqua peccata ex suo genere sunt venialia, & aliqua ex suo genere mortalia. Circumstantia ergo quae sic aggravat, ut novam speciem peccati constituat, potest constituisse speciem peccati mortalis: & ita aggravat in infinitum, puta, si aliquis loquat verbum iocofium, ut prouocet ad libidinem, vel ad odium. Si autem sic aggravat, quod non constituit novam peccati speciem, non potest aggravare in infinitum faciendum de veniali mortale: quia semper maior est gravitas, quae est ex peccati specie, quam quae est ex circumstantia speciem non constituyente.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod non ea ratione dicitur, quod ad venialiter peccare non potuerit, quia ea quae nobis sunt venialia, ei essent mortalia: sed quia ea quae nobis sunt venialia committere non potuit antequam mortaliter peccaret: nisi enim auerteretur a Deo per peccatum mortale, nullus defectus in eo esse poterat, nec animae nec corporis.

AD SECUNDUM dicendum, quod circumstantia, quae facit de non peccato peccatum, constituit peccati speciem: & talis circumstantia potest etiam de veniali facere mortale.

AD TERTIUM dicendum, quod multoties inebriari non est circumstantia constituens speciem peccati, & ideo sicut semel inebriari est peccatum veniale, ita & multoties inebriari per se loquendo, per accidens autem & dispositiue multoties inebriari potest esse peccatum mortale, puta, si ex consuetudine in tanta complacentiam ebrietatis perduceretur, quod etiam diuino praecipio contempto inebriari proponeret.

AD QUARTUM dicendum, quod peccare ex certa malitia, est peccare ex electione, voluntarii & scienter, & hoc contingit dupliciter. Vno modo, per hoc, quod aliquis repellit a se ea, quibus a peccato retrahi posset, puta, spiritus veniae, vel timore diuinae iustitiae: & talis circumstantia constituit speciem peccati in Spiritu sancto, quod dicitur irremissibile. Alio modo, potest contingere ex sola habitus inclinatione: & talis circumstantia non constituit speciem, nec facit de veniali mortale. Non, quocumque voluntarius, & scienter dicit verbum otiosum mortaliter peccat.

AD QUINTUM dicendum, quod circumstantia personae, & si aggravat, non tamen facit ex veniali mortale: nisi si constituat speciem peccati, puta, si sacerdos aliquid faciat contra praecipium sibi datum a sacerdotibus, vel contra uerbum. Verbum autem Hier. intelligitur per exaggerationem dictum, vel per occasionem, quae nugae in ore sacerdotis possunt esse alijs occasio blasphemandi.

Quaest. dist. Tho. P ARTI-

In epistola ad Eulochium virginem a medio illius habet unum simile.

Art. preced.

D. 1008.

D. 2466.

D. 751.

E